

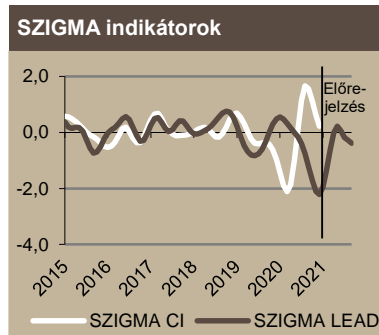
3,3 százalék volt az infláció 2020-ban

A pénzromlás üteme 2020-ban az egy évvel korábbihoz hasonlóan alakult, a jegybank célsávján belül, de kicsivel a cél fölött tartózkodott. Az alapfolyamatokat leíró maginfláció 4,1 százalék volt éves átlagban, azaz az alap inflációs folyamatok erősek voltak.

Az egyes termékcsoportok közül a legnagyobb mértékben, 7,2 százalékkal tavaly az élelmiszerek ára növekedett, melyet a szeszes italok, dohányárak 6,9 százalékos áremelkedése követett. Az átlagosnál kisebb mértékben, 2,9 százalékkal drágultak átlagosan a szolgáltatások, miközben a háztartási energia ára 0,3 százalékkal lett magasabb – ezt a hatósági árak változatlansága magyarázza. A tartós fogyasztási cikkek ára 1,4 százalékkal nőtt, a ruházatkodási cikkeké azonban nem változott. A járműüzemanyagok ára 5,6 százalékkal csökkent.

A koronavírus miatt bevezetett korlátozó intézkedések súlyosan érintették a szálláshelyek forgalmát és így a teljes turizmust. A vendégéjszakák száma novemberben 85,0 százalékos visszaesést mutatott éves alapon, ezen belül a belföldi vendégéjszakáké 76,3, míg a külföldieké 93,1 százalékkal csökkent. Ennek köszönhetően a szálláshelyek bevétele 84,7 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól.

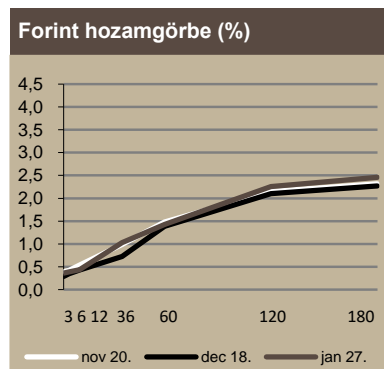
A GDP-arányos költségvetési hiány az eredményszemléletű adatok szerint 4,6 százalék volt az első három negyedévben. Ez a bevételek 1,0, míg a kiadások 10,2 százalékos növekedéséből adódott. A Pénzügyminisztérium becslése szerint a pénzforgalmi hiány az év egészét tekintve 8,6 százalék (vagy az év végi költségek nyomán még több) lehetett, így a GDP-arányos adósságráta a 2019-es 65,4 százalékról 81,2 százalékra emelkedhetett 2020 végére.

Forrás: Századvég

Előrejelzésünk (2020.12.17.)

	2021
GDP változása (%)	4,2
Infláció (éves átlag, %)	3,5
Bruttó keresetek (éves változás, %)	5,6
EUR/HUF (éves átlag)	355

Forrás: Reuters

Gazdasági áttekintés

Külső környezet

Decemberben csökkent a foglalkoztatás az Egyesült Államokban.

Decemberben 140 ezer fővel csökkent a nem mezőgazdasági foglalkoztatottak száma az USA-ban, miközben az elemzők 70 ezer fős emelkedést vártak. A kedvezőtlen foglalkoztatási adat magyarázata elsősorban a decemberben emelkedő koronavírus megbetegedések és a járvány terjedését megakadályozni hivatott intézkedések. Az USA munkaerőpiacán ezzel megtört a május óta tartó, ugyanakkor folyamatosan lassuló bővülés. Decemberben a foglalkoztatottak száma közel 9,4 millió fővel, 6,2 százalékkal maradt el a megelőző évi szintjétől, ez nagyságrendileg a 2015-ig évi szintjének feleltethető meg. Vagyis a koronavírus járvány rövid idő alatt jelentős visszaesést hozott az USA munkaerőpiacán. A kedvezőtlen foglalkoztatási adat ellenére a munkanélküliségi ráta 6,7 százalékon stagnált az USA-ban az év utolsó hónapjában. Ez ugyan jelentős csökkenés az áprilisi csúcshoz (14,8 százalék) képest, ugyanakkor még mindig közel a duplája a koronavírus előtti februári adatnak (3,5 százalék). Az átlagos órabérek decemberben éves alapon 5,2 százalékkal emelkedtek, amely gyorsabb, mint a novemberi 4,5 százalékos bővülés. Emögött ugyanakkor ismét a tavasszal is megfigyelt folyamatok húzódnak meg, a leépítések elsősorban az alacsonyabb keresetűeket érintették a szabadidő és vendéglátás ágazatban, amely így az összetételhatás révén emelte az átlagos órabér értékét.

Decemberben az árak éves alapon 1,4 százalékkal emelkedtek az USA-ban, míg a havi alapú emelkedés 0,4 százalékot tett ki, azonban termékcsoportonként jelentős eltérések adódnak. Az élelmiszerárak egy év alatt 3,9 százalékkal növekedtek, míg az energiaárak 7,0 százalékkal csökkentek. Ez utóbbi kategórián belül is az üzemanyagárak egy év alatt 20,0 százalékkal estek, azzal együtt is, hogy az év utolsó hónapjában havi alapon 10,0 százalékos drágulást mértek ebben a termékcsoportban. Az egyéb termékek árai éves alapon 1,7 százalékkal emelkedtek, amelyen belül az új autók ára 2,0, a használtaké 10,0 százalékkal növekedett, míg a ruházati cikkek 3,9, az egészségügyi termékek pedig 2,5 százalékkal kerültek kevesebbe, mint egy éve. Emelkedtek a szolgáltatások árai is, átlagosan 1,6 százalékkal, köszönhetően a szállásdíjak 1,8, illetve az egészségügyi szolgáltatási díjak 2,8 százalékos növekedése révén, ugyanakkor visszafogta az inflációt a szállítási szolgáltatások árának 3,5 százalékos csökkenése.

Brexit – következő rész

Bár az Egyesült Királyság hivatalosan már tavaly januárban kilépett az Európai Unióból, a tényleges kilépés csak 2021. január 1-jén történt meg. A két időpont között egy átmeneti időszak volt érvényben, amikor még az Európai Unió és az Egyesült Királyság közötti kapcsolatok úgy működtek, mintha az utóbbi még mindig az integráció tagja lett volna, továbbra is az uniós szabályok vonatkoztak rá – kivéve természetesen, hogy a döntéshozatalban már nem vett részt.

A 2021-től érvényes megállapodás december 24-én, gyakorlatilag az utolsó pillanatban született meg. A teljes megállapodás mintegy 1200 oldal hosszú, azaz sok kérdést meglehetősen részletesen szabályoz – sok kérdésben azonban még így is később kell meghatározni a kapcsolatrendszer feltételeit.

A szabályozandó területek közül az egyik legfontosabb a kereskedelem volt. A feleknek meg kellett határozniuk, hogy a termékek és szolgáltatások kereskedelme az eddigi szabad áramlás után hogyan történjen. Bár a kereskedelemben vámok és kvóták továbbra sem lesznek, azonban nem is az eddigi teljesen szabad kereskedelem valósul meg, hiszen vámárnyilatkozatot a határon ki kell tölteni és ellenőrzésekre is lehet számítani. Ez okozhat fennakadásokat a külkereskedelemben. Lesznek ugyanakkor bizonyos speciális korlátozások is: nyers hús például csak akkor léphet be az Egyesült Királyságból az Európai Unió területére, ha -18 fokosnál hidegebbre van fagyasztva.

A piachoz való korlátlan hozzáférés azonban csak a termékek esetében igaz, amelyekből az Egyesült Királyság többet importál, mint exportál. Ezzel szemben az Egyesült Királyság eddig többet is rendelkezett a szolgáltatások külkereskedelmében, itt azonban a feltételek már szigorúbbak, tehát a kereskedelem terén kötött megállapodás nem az Egyesült Királyság számára előnyös. A szolgáltatásokat exportáló vállalatok a megállapodással elveszítik automatikus hozzáférésüket az uniós piacokhoz, az egyes tagországok előírásainak külön-külön kell megfelelniük.

Szigorodnak a másik országban tartózkodás feltételei is: ha egy brit állampolgár egy 180 napos időszakban legalább 90 napot egy uniós tagállamban tölt, vízumra lesz szüksége. Nem vonatkozik az Egyesült Királyságra a továbbiakban a roamingért felszámított extra díjak tiltása sem.

A megállapodás előtti viták fontos eleme volt a halászati jogok kérdése, tehát az, hogy az Európai Unió tagországok halászaik mennyire férhetnek hozzá a brit vizekhez. A kérdésben megszületett kompromisszum eredményeként a hozzáférés aránya a következő 5,5 évben fokozatosan csökken majd. 2026-tól az uniós halászok hozzáférését a brit vizekhez az Egyesült Királyság teljesen megtilthatja, ám ekkor az uniós a hal importjára vámot vehet ki. Míg eredetileg az Európai Unió a más tagországok által kifogott hal mennyiségének 18 százalékos korlátozását ajánlotta, addig az Egyesült Királyság 80 százalékos csökkenést szeretett volna. A megszületett kompromisszum értelmében az első évben 15 százalékkal csökken az EU-s országok kvótája, majd évente 2,5 százalékkal.

A magyar állampolgárok szempontjából fontos kérdés az Egyesült Királyságban való munkavégzés lehetősége is, hiszen mintegy 100 ezer magyar dolgozik az Egyesült Királyságban napjainkban. A megállapodás értelmében megnehezül az Egyesült Királyságban való munkavállalás is, ám aki eddig ott dolgozott, az továbbra is folytathatja tevékenységét, nekik június végéig kell igényelni a letelepedett státuszt. Az Európai Unióból az Egyesült Királyságba bevándorolni szándékozók mostantól a harmadik országból bevándorlókkal azonos elbírálás alá esnek. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a jövőben a diplomák elismerése nem lesz automatikus.

Az Európai Unió egyik fontos programja az Erasmus cserediák program, amelyben az Egyesült Királyság a továbbiakban nem vesz részt – kivéve az észak-ír egyetemeket. Ehelyett 2021 szeptemberétől az Egyesült Királyság új programot dolgoz ki az Erasmus helyett, ez azonban nem csak az uniós tagországokra, de az egész világra vonatkozik majd.

A megállapodással tehát sikerült elkerülni azt, hogy a két gazdasági térség kapcsolatai bizonytalan, túlszabályozott keretek között menjenek tovább. Ugyanakkor az uniós vezetőknek a tárgyalások során mindenképpen célja volt az is, hogy olyan megállapodás szülessen, ami más tagországoknak elveszi a kedvét a kilépéstől.

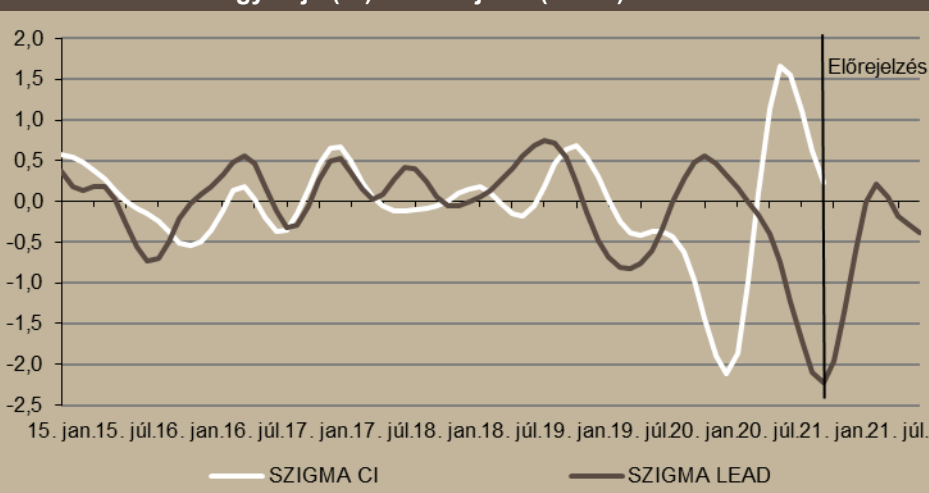
SZIGMA indikátoraink

A SZIGMA-indikátor értéke közelebb került a nullához.

A magyar gazdaság aktuális állapotáról képet adó SZIGMA CI indikátor az év végén bár pozitív értéket vett fel, de közelebb került a nullához, vagyis a magyar gazdaság trend közeli mértékben bővült 2020 decemberében. Az ipar belföldi értékesítése 2020 novemberében az előző év azonos időszakai szintjének megfelelően alakult, míg az exportértékesítés 7,4 százalékkal meghaladta a bázisidőszaki szintjét. Az előző hónaphoz képest minimális növekedés látszik mindkét adatsorban (rendre 0,4 és 0,9 százalék). Ezzel szemben az új belföldi és exportrendelés volumene éves alapon 7,8 és 10,3 százalékkal nőtt 2019 vonatkozó szintjéhez képest, míg 2020 októberéhez viszonyítva 1,0 és 4,6 százalékos emelkedés történt. Az ipar teljesítményét nagymértékben meghatározza majd a járvány alakulása és a korlátozások feloldása: amennyiben sikerül visszaszorítani és feloldani a korlátozásokat, úgy pozitívvá válhat. Az építőipar hó végi szerződésállománya 2020 novemberében már 2,7 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbi szintjét, míg havi alapon 10,0 százalékos bővülés történt. A létesítendő új nem lakóépületek száma a tizenegyedik hónapban is érdemben, 12,3 százalékkal a 2019 vonatkozó havi szintje felett alakult.

A hazai gazdaság rövidtávú teljesítményével kapcsolatos várakozásainkat kifejező SZIGMA LEAD indikátor 2021 áprilisáig trend alatti bővülést jelez. A német gazdaság üzleti hangulatváltozásáról képet adó Ifo Business Climate index az előző hónaphoz képest 1,2 indexponttal javult 2020 decemberében, míg az egy évvel korábbi szintjétől 3,4 indexponttal elmaradt. Ezek alapján a német vállalkozások hangulata javult. Összességében a külső környezet kibocsátáshoz való hozzájárulás pozitív lehet, ha a járvány elleni védekezés sikeres lesz. A kiskereskedelmi forgalom 2020 novemberében kismértékben, 0,8 százalékkal elmaradt a bázisidőszaki szintjétől, amit elsősorban az üzemanyag-forgalomban tapasztalt jelentős visszaesés indokol. A kiskereskedelem növekedést támogató szerepe az idei évben visszatérhet, ha a korlátozások feloldásra kerülnek. Az Eurostat által mért fogyasztói bizalmi index érdemben elmaradt az előző évi szintjétől az év utolsó hónapjában (-21,1 indexponttal), de az előző hónaphoz képest is csökkenés történt (-2,2 indexpont). Az index negatív értéke alapján a bizalom helyreállítása szükséges a szegmens forgalmának bővüléséhez. Összességében 2021-ben a gazdaság 4,2 százalékkal növekedhet, amennyiben a járvány leküzdése sikeres lesz és a gazdaság nem szenved súlyos károkat.

1. ábra SZIGMA egyidejű (CI) és előrejelző (LEAD) indikátorok

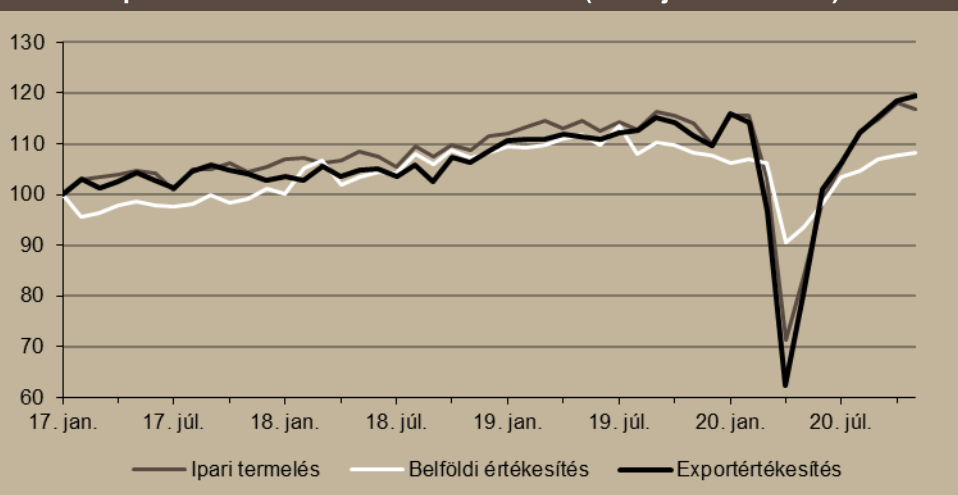
Forrás: Századvég

Reálgazdaság

Az ipari termelés az egy évvel korábbi szintjén mozog.

Novemberben az ipari termelés mértéke éves alapon a nyers adatok szerint 3,5, míg a munkanaphatástól megtisztított adatok szerint 1,6 százalékkal bővült. Októberhez képest az ágazat teljesítménye 1,2 százalékkal csökkent. Az ágazat értékesítésének volumene novemberben 6,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábban mértet. A belföldi értékesítés volumene 1,1, míg az export értékesítése 8,9 százalékkal volt nagyobb, mint az előző év azonos időszakában.

2. ábra Ipari termelés és értékesítés alakulása (2017. január = 100%)

Megjegyzés: Szezonálisan és naptári hatással kiigazított indexek.

Forrás: KSH, Századvég

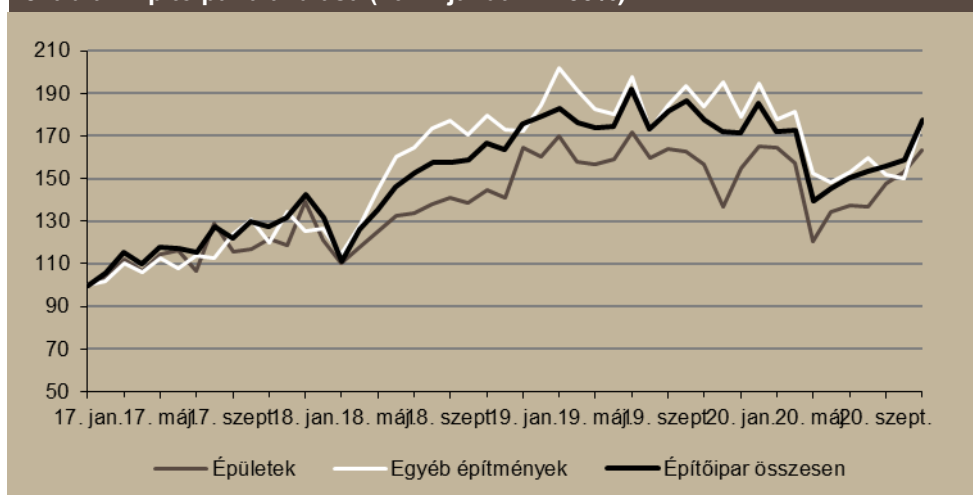
Az iparon belül a bányászat teljesítménye 16,8 százalékkal csökkent egy év alatt, míg a feldolgozóiparé 3,7, az energiaiparé pedig 13,6 százalékkal emelkedett. A feldolgozóiparon belül 7 alágazat esetében csökkent, míg 6 esetében növekedett a termelés volumene. A legnagyobb növekedést, 27,4 százalékot a villamos berendezés gyártása ágazat érte el, ezt követte a járműgyártás, valamint a gépgyártás volumenbővülése (7,4, illetve 7,3 százalék). A legnagyobb visszaesést ezzel szemben a textiliparban (8,9 százalék) és a kokszygyártás, kőolaj-feldolgozásban (8,4 százalék) mérte a KSH. A Hivatal által megfigyelt ágazatok rendelésállománya novemberben 6,5 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit. Ezen belül a belföldi rendelésállomány 6,1, míg az export rendelésállomány 6,5 százalékos bővülést mutatott. Az új

rendelések volumene 10,0 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban, melyen belül a belföldi új rendelések esetében a bővülés mértéke 7,7, míg az export új rendeléseknél 10,4 százalék volt.

Új lendületet kapott az építőipar.

Novemberben az előző hónapoknál lényegesen jobban teljesített az építőipar. Az ágazat termelése éves összehasonlításban 5,0, míg az előző havihoz képest 12,1 százalékkal emelkedett. A bővülés vélhetően a kereslet emelkedésével, a kormányzati programok beindulásával magyarázható. Mindkét építményfőcsoport teljesítménye növekedni tudott éves összehasonlításban: az épületeké 7,7, az egyéb építményeké pedig 2,2 százalékkal. Novemberben jelentősen nőtt az ágazat rendelésállománya is. Az új rendelések volumene 55,5 százalékkal meghaladta az egy évvel korábbit, melyen belül az épületekre vonatkozó új rendelések volumene 87,1, míg az egyéb épületekre vonatkozóké 35,5 százalékkal emelkedett. Ennek eredményeként a rendelésállomány 1,5 év után ismét meghaladta az egy évvel korábbit, a növekedés mértéke 2,7 százalék volt. Ezen belül azonban a két építményfőcsoport eltérő képet mutat: az épületekre vonatkozó szerződésállomány esetében 53,8 százalékos bővülést, míg az egyéb építményekre vonatkozóak esetében 15,0 százalékos visszaesést mért a KSH.

3. ábra Építőipar alakulása (2017. január = 100%)

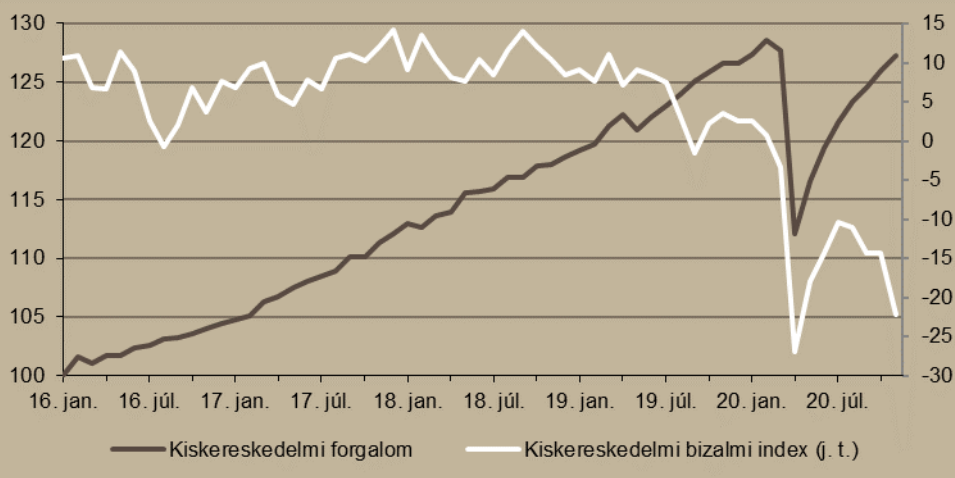
Megjegyzés: Szezonálisan és naptári hatással kiigazított indexek.

Forrás: KSH, Századvég

Novemberben minimálisan csökkent a kiskereskedelmi forgalom volumene.

2020. novemberben a kiskereskedelmi üzletek forgalmának volumene a nyers adat szerint 0,3, míg a naptárhatástól megtisztított adatok szerint 0,8 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakának értékétől, a kiigazított adatok alapján azonban 1,1 százalékos növekedés figyelhető meg az előző hónaphoz viszonyítva. 2020 tizenegyedik hónapjában az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek forgalma 1,8 százalékkal növekedett, míg a nem élelmiszertermék jellegű kiskereskedelmi üzletekben 1,0 százalékkal, az üzemanyag-kiskereskedelemben pedig 9,4 százalékkal csökkent az értékesítés naptárhatástól megtisztított volumene 2019 novemberéhez viszonyítva.

4. ábra Kiskereskedelmi forgalom volumene (2016. január = 100%) és bizalmi indexe

Megjegyzés: Szezonálisan és naptári hatással kiigazított indexek.

Forrás: KSH, Eurostat, Századvég

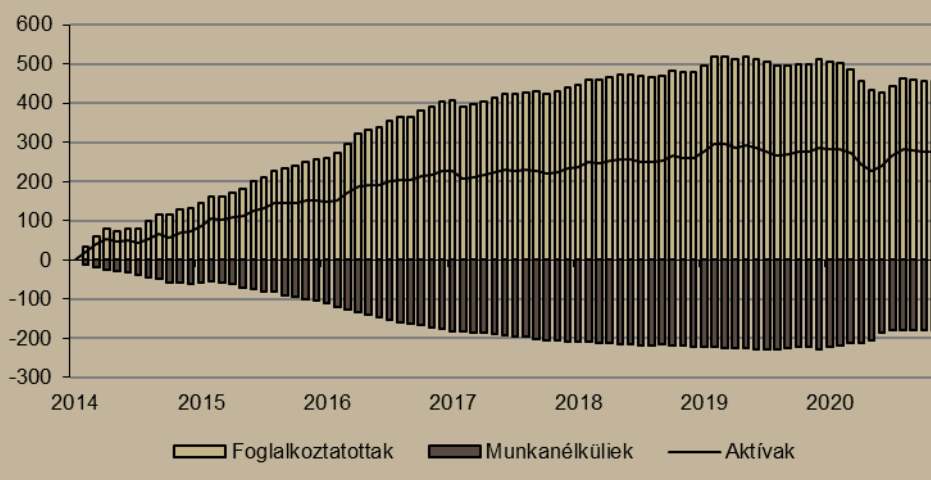
A csomagküldő és internetes szaküzletek forgalma tovább folytatta az évek óta tartó, dinamikus bővülését novemberben is: az előző év azonos időszakához képest 43,2 százalékkal emelkedett a naptárhatástól megtisztított adatok alapján. Jelentős visszaesés látható azonban a használtcikk (–27,9 százalék), a könyv újság, papíráru (–25,8 százalék), a bútor, műszakicikk (–20,7 százalék), valamint a textil, ruházati és lábbeli üzletek forgalmában (–26,7 százalék). Ezenkívül még a számítástechnika és egyéb iparcikk (–7,5 százalék), az illatszer (–1,3 százalék), valamint az iparcikk jellegű vegyes üzletek forgalmában is csökkenés figyelhető meg (–2,6 százalék). Növekedett azonban a gyógyszer, gyógyászati termék (11,3 százalék) szaküzletek eladási volumene 2019 novemberéhez képest. A naptárhatástól megtisztított adatok alapján 2020 novemberében az élelmiszer jellegű vegyes üzletek esetében 3,0 százalékkal bővült a forgalom az előző év azonos időszakának értékéhez képest. A gépjármű-üzemanyagforgalom pedig 9,4 százalékkal maradt el a 2019 novemberi eladási volumentól.

Stagnált a munkaerőpiac novemberben.

Nem változott érdemben novemberben a munkaerőpiaci helyzet. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított létszáma az előző hónaphoz képest ezer fővel 4 millió 455 ezer főre csökkent, amely éves szinten 43 ezer fős csökkenést jelent. Vagyis a második hullámban sem került sor széleskörű elbocsátásokra a magyar gazdaságban. Az előző hónaphoz képest ezer fővel emelkedett az aktívak szezonálisan kiigazított létszáma 4 millió 664 ezer főre, amely megegyezik a megelőző évi adattal, vagyis a tavaszi hónapokkal szemben a korlátozások most nem eredményezték az inaktivitás fokozódását. A két hatás eredőjeként kismértékben, 2 ezer fővel 209 ezer főre emelkedett a munkanélküliek szezonálisan kiigazított létszáma novemberben, amely 4,5 százalékos munkanélküliségi rátát jelent, míg az éves emelkedés 43 ezer főt tett ki. Októberben tovább emelkedett az alkalmazottak száma, a szezonálisan kiigazított adatok alapján az előző hónaphoz képest 11 ezer fővel 3 millió 87 ezer főre. Ez ugyanakkor még mindig 102 ezer fővel elmarad a megelőző évi adattól, ugyanakkor a visszaesés mértéke fokozatosan csökken, amely arra enged következtetni, hogy a gazdaság újraindulásával együtt fokozatosan egyre többen térnek vissza a teljes munkaidős foglalkoztatásba. A versenyszférában az alkalmazotti létszám egy hónap alatt 14 ezer fővel emelkedett, míg a költségvetési szférában 3 ezer fővel csökkent a szezonálisan kiigazított adatok szerint. A két szektorban az éves visszaesés mértéke így rendre 98, illetve 10 ezer főt tett ki. A közszféra létszámcsökkenése elsősorban a

közfoglalkoztatáshoz köthető, amelynek keretében a nyers adatok szerint októberben 91,5 ezren dolgoztak, közel 8 ezer fővel kevesebben, mint egy évvel korábban.

5. ábra Munkapiac alakulása (2014. január = 0, ezer fő)

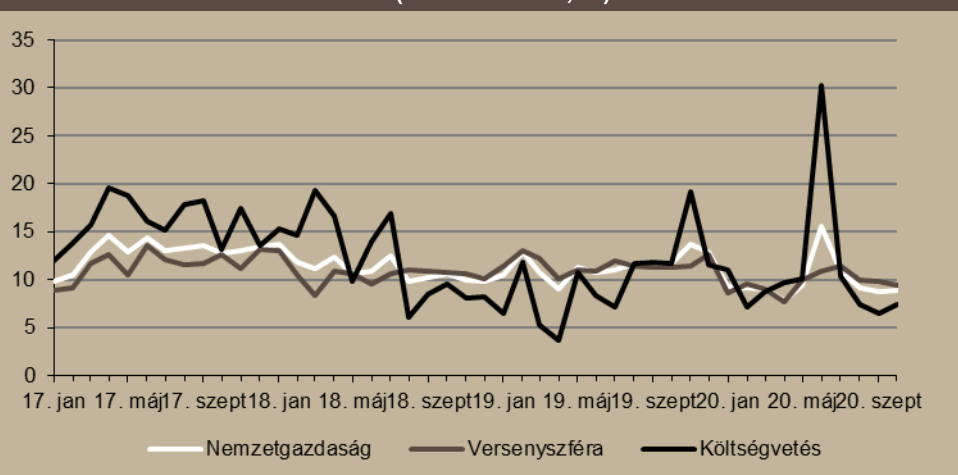
Megjegyzés: Szezonálisan és naptári hatással kiigazított indexek

Forrás: KSH, Századvég

Nem tudtak megállapodni a munkáltatói és a munkavállalói érdekképviseletek a minimálbér összegéről.

A bruttó átlagkereset októberben 8,8 százalékkal haladta meg a megelőző évi szintjét és kismértékben 397 ezer forint felett alakult. A kedvezőtlen gazdasági helyzet ellenére emelkedő bérek mögött a minimálbér és a garantált bérminimum 8-8 százalékos növekedése mellett, a tavalyi évről áthúzódó folyamatok (munkaerőhiány) állnak, amely nyomán év elején a vállalatok nagyobb mértékben emelték a béreket, de felfelé hajtja az átlagkeresetet az is, hogy az alkalmazottak száma, nagyobb részben az alacsonyabb átlagkeresetű szektorokban (pl. turizmus) csökkent. Októberben éves alapon a versenyszférában 9,4, míg a költségvetési szférában 7,4 százalékkal emelkedett az átlagkereset. A nettó átlagkereset októberben 264 247 forintot tett ki, 8,8 százalékkal többet, mint 2019 azonos időszakában. A különböző adókedvezményeket is figyelembe véve az átlagos nettó kereset az év tizedik hónapjában 272,9 ezer forint volt. A nettó reálkereset növekedési üteme a lassuló infláció miatt októberben 5,7 százalékra emelkedett. A 2021-es bérfolyamatokkal kapcsolatban fontos tényező lesz, hogy mikorra sikerül megállapodnia a munkáltatói és a munkavállalói oldalnak a minimálbér és a garantált bérminimum összegéről, amelyre decemberben nem került sor, illetve hogy a vállalatok meddig halasztják el az év elején szokásos béremeléseket, annak érdekében hogy tisztábban lássanak az ideai gazdasági folyamatokkal kapcsolatban.

6. ábra Bruttó bérek alakulása (éves változás, %)

Forrás: KSH, Századvég

Külső egyensúly

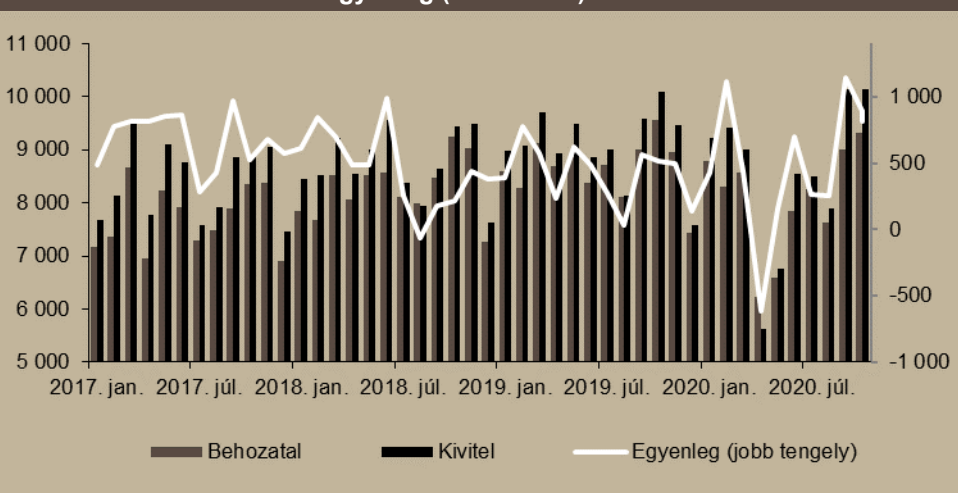
Októberben és novemberben is nőtt a külkereskedelmi többlet.

Októberben a termékek exportja alig változott, míg importja pedig 5,1 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest az euróban számított érték alapján. Így a külkereskedelmi egyenleg 894 millió euró volt, ami az előző évinél 515 millió euróval több.

Októberben az élelmiszerek esetében az import volumene 5,9 százalékkal, az exporté pedig 0,7 százalékkal mérséklődött az egy évvel korábbival összevetve. Az energiahordozóknál a behozatal 4,7 százalékkal, míg a kivitel 3,5 százalékkal bővült. A feldolgozott termékek behozatala 2,2 százalékkal, a kivitele pedig 1,6 százalékkal lett több az egy évvel korábbihoz képest. A gépek és szállítóeszközök importja 5,4 százalékkal nőtt, míg exportja 1,3 százalékkal csökkent.

2020 novemberében az export euróban számított értéke 6,9 százalékkal, míg az import euróban számított értéke 1,9 százalékkal nagyobb volt az egy évvel korábinál. A külkereskedelmi egyenleg így 811 millió eurót tett ki, ami az egy évvel korábinál 482 millió euróval több.

7. ábra Külkereskedelmi egyenleg (millió euró)

Megjegyzés: A 2020. novemberi adatok az első becslésből származnak.
Forrás: KSH

A folyó fizetési mérleg egyenlege 2020 novemberében 272 millió eurót tett ki. 2020 első tizenegy hónapjában a folyó fizetési mérleg idei egyenlege így 1034 millió euróra javult, ami felülmúlja a 2019 január-novemberi 118 millió eurós egyenleget.

Költségvetési helyzet

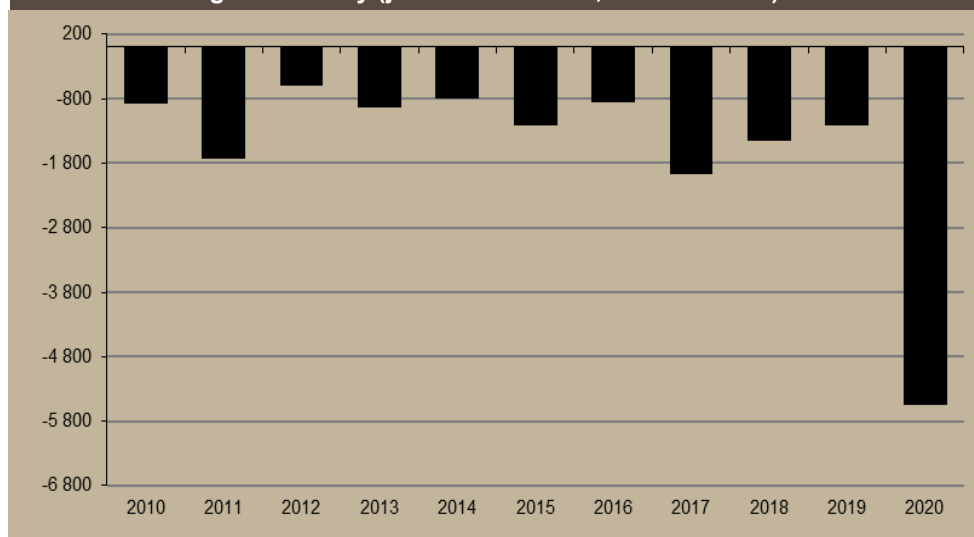
2020 első kilenc hónapjában 2270,3 milliárd forint volt a költségvetés hiánya.

2020-ban az államháztartás központi alrendszere 5 548,6 milliárd forint hiányt halmozott fel, amelyet a központi költségvetés 4 953,5, valamint a társadalombiztosítási alapok 641,8 milliárd forintos deficitje, illetőleg az elkülönített állami pénzalapok 46,7 milliárd forintos többlete adott.

Általános forgalmi adóból a tavalyi évben 136,7 milliárd forinttal (3,0 százalékkal) több bevétele származott az államkasszának, mint 2019-ben. A növekedés hátterében a belföldi, a dohánytermékek és az import utáni áfabevétel növekedése, a koronavírushoz kapcsolódó segédeszközök beszerzése miatti adókötelezettség emelkedése állt, míg fékezte azt a súlyosan érintett ágazatok forgalmának visszaesése és a kkv-k áfa-visszaigénylésénél alkalmazott, rövidebb kiutalási határidő. Ezen felül a jövedéki adóból és a személyi jövedelemadóból származó bevételek is növekedtek: előbbi 19,7 milliárd forinttal (1,7 százalékkal), utóbbi 103,2 milliárd forinttal (4,3 százalékkal) haladta meg az egy évvel korábbi teljesülést. A jövedéki adó esetén fontos kiemelni az adómérték-emelés bevételnövelő, valamint az üzemanyag-forgalom csökkenésének bevételmerséklő hatását. Az adóelőleg-feltöltési kötelezettség 2019. decemberi eltörlése eredményeképp 2020-ban 103,2 milliárd forinttal (34,0 százalékkal) emelkedett a társaságiadó-bevétel. Szociális hozzájárulási adóból, nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból 163,7 milliárd forinttal (3,0 százalékkal) származott kevesebb bevétele az államháztartásnak, mint az előző év során.

Az uniós programokhoz köthető bevételek 2020 egészében 1 681,1 milliárd forintot értek el, míg az ezekhez kapcsolódó kiadások 2 025,4 milliárd forinton alakultak. A koronavírus-járványhoz köthető egészségügyi eszközbeszerzésekre 2020 januárja és decembere között 614,7 milliárd forintot fordított a Kormányzat. A hazai forrásból megvalósuló fejlesztések közül kiemelendők a Turisztikai fejlesztési célterületből finanszírozott projektek (244,9 milliárd forint), a kiemelt közúti projektek (200,7 milliárd forint), illetve a versenyképesség-növelő támogatások (193,2 milliárd forint).

8. ábra Költségvetési hiány (január–december, milliárd forint)

Forrás: PM

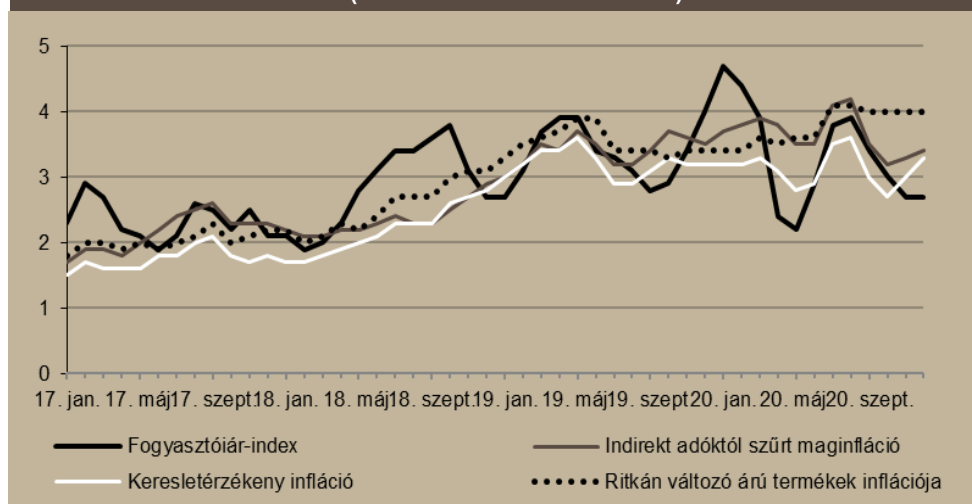
Monetáris folyamatok

2,7 százalékra csökkent az infláció.

2020 decemberében a fogyasztói árak átlagosan 2,7 százalékkal nőttek az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az elmúlt egy évben az élelmiszerek és a szeszes italok, dohányárak ára emelkedett a legjelentősebben. A szeszes italok és dohányárak ára átlagosan 8,8 százalékkal, míg az élelmiszereké 4,9 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A szeszes italok és dohányárakon belül a dohányárak ára 14,4 százalékkal emelkedett 2019 azonos időszakához viszonyítva a jövedékiadó-emelés eredményeként.

Az élelmiszerek 4,9 százalékos átlagos áremelkedéséhez jelentősebb mértékben járult hozzá a párizsi felvágott, kolbász 7,8 százalékos, az étolaj 13,7 százalékos, de különösen a friss hazai és déligyümölcs 22,2 százalékos áremelkedése. A gyümölcsök áremelkedése a kedvezőtlen időjárási körülményekből fakadó gyenge termésnek tudható be elsősorban. Visszafogta azonban az élelmiszerek átlagos inflációját a burgonya (–14,2 százalék), a baromfi hús (– 0,9 százalék), valamint a sertéshús (–3,9 százalék) árának mérséklődése.

9. ábra Infláció alakulása (éves változás százalékban)

Forrás MNB, Századvég

Az egyéb cikkek, üzemanyagok ára 0,5 százalékkal mérséklődött decemberben az előző év azonos időszakához képest, a járműüzemanyagok ára azonban 4,5 százalékkal csökkent. Ezt az olaj árának mérséklődése okozta, melyet a koronavírus-járvány miatti keresletcsökkenés magyaráz. A járműüzemanyagokon kívül a tankönyvek esetében 96,9 százalékos ármérséklődés figyelhető meg, mely a 2020/21-es tanévtől ingyenes tankönyveknek tudható be. A háztartási energia átlagos áremelkedése decemberben 0,2 százalék volt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A háztartási energián belül a tűzifa ára 0,7 százalékkal, a széné pedig 5,3 százalékkal, míg a palackos gázé 1,0 százalékkal emelkedett egy év alatt. Továbbra sem változott az elektromos energia, a vezetékes gáz, illetve a távfűtés ára.

Decemberben a szolgáltatások ára átlagosan 1,7 százalékkal nőtt, amelyhez hozzájárult a lakásjavítás, -karbantartás 11,1 százalékos, a járműjavítás, -karbantartás 8,6 százalékos, a szerencsejáték 7,8 százalékos, valamint az egészségügyi szolgáltatás 5,8 százalékos áremelkedése. Mérsékelte a szolgáltatások átlagos áremelkedését az autópályadíj, gépjárműkölsönzés, parkolás 23,4 százalékos, az egyéb távolsági úti céllal történő utazás 6,4 százalékos és a telefon, internet 2,3 százalékos árcsökkenése, valamint a lakbér 0,2 százalékos árnövekedése. A ruházati cikkek ára átlagosan 1,5 százalékkal mérséklődött, míg a tartós

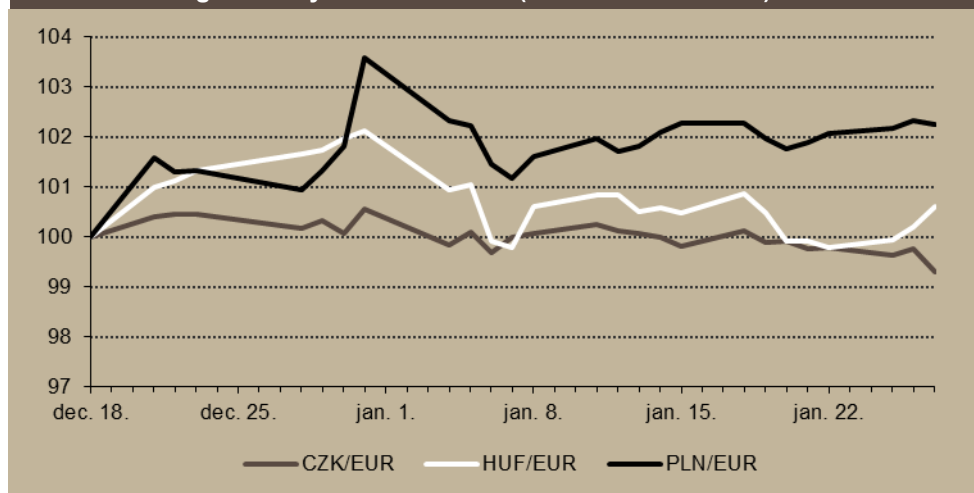
fogyasztási cikkek ára átlagosan 2,8 százalékkal növekedett egy év alatt. Utóbbi esetében az ékszerek ára 18,5 százalékkal, az új személygépjárművek ára pedig 10,9 százalékkal nőtt, míg a használtaké 3,5 százalékkal csökkent.

Az MNB által közölt inflációs alapmutatók közül a szezonálisan kiigazított maginflációs mutató 4,0 százalékot, az indirekt adóktól szűrt maginfláció pedig 3,4 százalékot jelzett decemberben. A keresletérzékeny infláció 3,3 százalékot, a ritkán változó árú termékeké pedig 4,0 százalékot mutatott az év tizenkettedik hónapjában.

Nem változtak a kamatkondíciók a nagyobb gazdaságokban.

Az EKB Kormányzótanácsa és a Fed Nyíltpiaci Bizottsága is ülésezett az elmúlt időszakban. Nem változtak a kamatkondíciók az eurózónában, azaz az irányadó kamat továbbra is 0,00 százalék, míg az aktív és a betéti oldali jegybanki rendelkezésre állás szintje 0,25 és -0,50 százalék. A Fed kamatokról határozó Nyíltpiaci Bizottsága (FOMC – Federal Open Market Committee) nem módosította a 0-0,25 százalékos célsávú alapkamatát.

10. ábra A régiós árfolyamok alakulása (induló érték = 100%)

Forrás: Reuters

A forint kismértékben gyengült az euróhoz képest.

A régiós folyamatok vegyes képet mutatnak. A cseh korona árfolyama 0,7 százalékkal erősödött, míg a lengyel zloty szintén 2,3 százalékkal gyengült az euróval szemben az elmúlt időszakban. Az országkockázati felár (az 5 éves CDS) Csehországban 5 bázisponttal 36 bázispontra zsugorodott, míg Lengyelországban 1 bázisponttal 51 bázispontra emelkedett.

A hazai pénz- és devizapiaci mutatók az elmúlt időszakban összességében vegyes képet mutatnak. Az 5 éves CDS értéke 3 bázispontot emelkedve 64 bázisponton zárt. A forint az euróval szemben 0,6 százalékkal, a svájci frankkal szemben 1,3 százalékkal, míg az amerikai dollárral szemben 1,7 százalékkal gyengült. Így 2021. január 27-én egy euróért 360 forintot, egy dollárért 297 forintot, míg egy svájci frankért 334 forintot adtak. Az elmúlt időszakban a külföldiek kezében lévő államadósság 154 milliárd forinttal 4 703 milliárd forintra emelkedett.

Nem változtatott a jegybank a monetáris kondíciókon.

Januári kamatdöntő ülésén a jegybank Monetáris Tanácsa nem változtatott irányadó kamatán, így az alapkamat 0,6 százalékon maradt. Ez megfelelt a várakozásoknak és a jegybank előzetes kommunikációjának. A kamatfolyosó széleit sem változtatta meg a jegybank Monetáris Tanácsa, így az egynapos betéti kamatot -0,05 százalékon, míg a hitelkamatot 1,85 százalékon hagyta. Az egyhetes betéti eszköz kamatát a jegybank 0,75 százalékon tartotta.

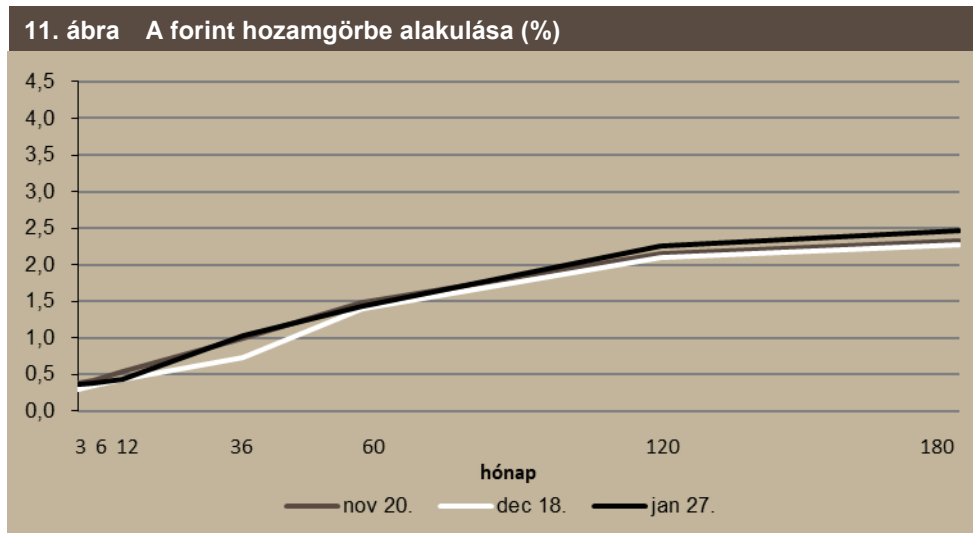
A Monetáris Tanács 2020. május 4-én beindította két programját: az állampapírpiac stabil likviditási helyzetének megteremtése érdekében állampapír-vásárlási programot indított a másodlagos piacon, valamint a bankrendszer hosszú távú forrásellátottságának növelése céljából újraindította jelzáloglevél-vásárlási programját. Az elmúlt időszakban 154,99 milliárd forint értékben vásárolt az MNB további állampapírokat, azaz 928,56 milliárd forintra nőtt a jegybank másodlagos piaci állampapírállománya. A jelzáloglevélből a hazai jegybank az elmúlt időszakban az elsődleges piacon nem vásárolt (összes állomány: 143,8 milliárd forint), míg a másodlagos piacon az elmúlt időszakban 5,0 milliárd forintnyit vásárolt, azaz 140 milliárd forintra nőtt az állomány a másodlagos piacról. A jegybanki FX swapállomány jelenleg 1786 milliárd forint, amely nem változott az egy hónappal ezelőttivel összevetve.

Az elmúlt hónapban az állampapírok piacán, a másodpiaci hozamgörbén a rövidebb futamidőknél a hozam 1 és 7 bázispont közötti mértékben emelkedett. Így a 3 hónapos 0,36 százalék, a 6 hónapos 0,39 százalék, míg az 1 éves 0,44 százalék volt január 27-én. A 3 éves hozam 30 bázisponttal emelkedve 1,03 százalékos volt. Fontos megjegyezni, hogy a 3 éves állampapír hozamának jelentősebb növekedését az okozta, hogy megváltozott a benchmark állampapír neve 2023/C-ről 2024/C-re változott, így a futamidő hosszabbodott. Az 5 éves időtávon 4 bázispontos-, míg a 10 éves időtávon 16 bázispontos-, továbbá a 15 éves távon pedig 19 bázispontos emelkedést mutatnak a hozamok az előző hónaphoz képest. A három hozam így rendre 1,43, 2,26, illetve 2,46 százalékra növekedett. A rövidebb lejáratoknál a továbbra is alacsony hozamok a likviditásbőségnek, a továbbra is laza monetáris politikának köszönhetőek, míg a hosszabb hozamok változása a nemzetközi trendbe illeszkedik.

2019. június harmadikától van lehetősége a lakosságnak a kedvező, a futamidő során folyamatosan emelkedő összességében 4,95 százalékos éves hozamú kamatozású szuperállampapír (MÁP+) megvásárlására. 2020. december végén az állampapírból 5221,24 milliárd forint értékű állománya van a lakosságnak, amely 111,15 milliárd forintos növekedés az októberi 5110,09 milliárd forint értékű állománya után.

Az államadósság devizaaránya decemberben 19,95 százalékra változott (azaz 0,21 százalékponttal csökkent), amely arány az ÁKK 2020. évi finanszírozási tervében meghatározott sávhoz (10-20 százalék) képest a felső sávszélnél található. Decemberben sem devizakötvény kibocsátás sem pedig lejárat nem volt.

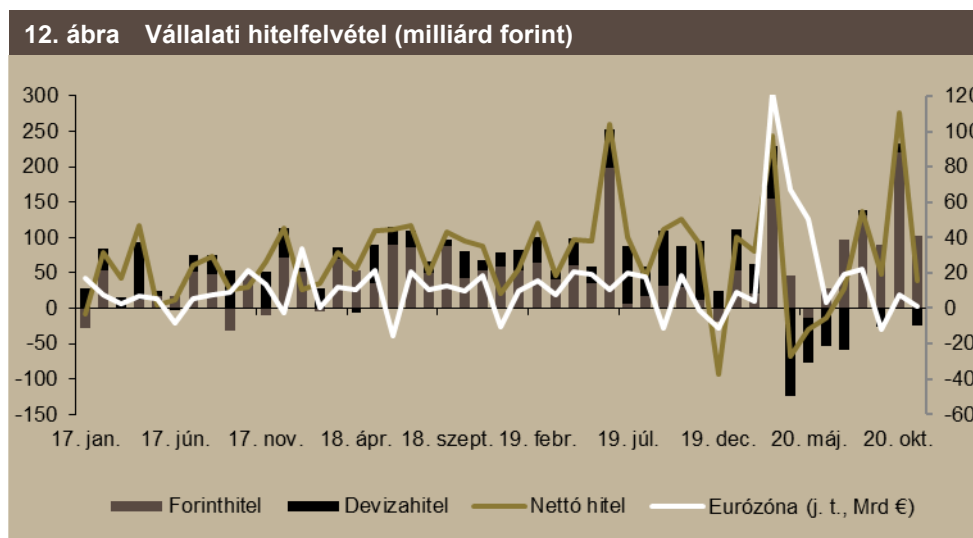
Az elmúlt időszakban a nagy nemzetközi hitelminősítőknek nem volt előre meghirdetett időpontja a kockázati besorolás módosítására, megerősítésére. A magyar államadósság besorolása jelenleg az alábbi: a Moody's-nál Baa3 pozitív kilátású, a S&P-nél BBB stabil kilátású, míg a Fitch-nél is BBB stabil kilátású. Az előbbinél tehát a magyar állampapírok kockázati besorolása a befektetésre javasolt kategória legalsó szintjén van, míg az utóbbi két nagy nemzetközi hitelminősítőnél egy kategóriával feljebb található. Legközelebb 2021. február 12-én a Fitch és az S&P minősíti Magyarországot.

Forrás: ÁKK, Századvég

Nőtt a vállalatok hitelállománya.

A vállalatok nettó forint hitel felvétele a szezonálisan kiigazított adatok alapján 2020 novemberében 102,5 milliárd forint volt. A nettó devizahitel törlesztés 25,3 milliárd forintot tett ki az év tizenegyedik hónapjában, vagyis csökkent a vállalati devizahitel állomány. A teljes nettó hitelfelvétel, így a szezonálisan kiigazított adatok alapján novemberben 39,6 milliárd forintot tett ki. Az eurózóna vállalati hitelfelvétele a tizenegyedik hónapban 1,204 milliárd eurós volt.

Forrás: MNB, EKB, Századvég

Novemberben a folyószámlahiteleken felüli bruttó forint hitel-kihelyezés 91,2 milliárd forintot tett ki, ami 56,0 milliárd forinttal kisebb az előző havi értéknél. Az újonnan nyújtott euróhitelek összege 26,0 milliárd forint volt, amely 28,5 milliárddal alacsonyabb az októberi adathoz képest.

Századvég előrejelzés¹

13. ábra 2020. IV. negyedévi előrejelzésünk

	2019					2020					2021				
	éves	I.	II.	III.	IV.	éves	I.	II.	III.	IV.	éves	I.	II.	III.	IV.
Bruttó hazai termék (volumenindex)	4,6	2,2	-13,6	-4,6	-7,5	-6,1	-5,3	12,9	3,8	5,4	4,2				
A háztartások fogyasztási kiadása (volumenindex)	4,6	4,6	-8,3	-2,7	-4,2	-2,8	0,2	7,8	3,7	4,7	4,1				
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (volumenindex)	12,2	-4,1	-10,9	-13,7	-12,3	-10,9	-5,6	7,8	8,6	8,3	4,8				
Kivitel volumenindexe (nemzeti számlák alapján)	5,8	-0,3	-24,2	-5,2	-4,2	-8,6	-5,1	18,2	6,9	6,7	6,7				
Behozatal volumenindexe (nemzeti számlák alapján)	7,5	1,4	-16,4	-5,2	-5,4	-6,4	-4,4	11,3	5,0	6,6	4,6				
A külkereskedelmi áruforgalom egyenlege (milliárd euró)	4,4	1,9	0,2	1,7	1,0	2,8	1,5	1,6	2,2	1,1	6,5				
Fogyasztóiár-index (%)	3,4	4,3	2,5	3,7	2,8	3,3	2,7	4,5	3,3	3,3	3,5				
A jegybanki alapkamat az időszak végén (%)	0,9	0,90	0,75	0,60	0,60	0,6	0,60	0,60	0,60	0,60	0,6				
Munkanélküliségi ráta (%)	3,5	3,7	4,6	4,4	4,1	4,2	3,9	3,7	3,6	3,4	3,7				
A bruttó átlagkereset alakulása (%)	11,4	9,1	11,0	10,2	8,9	9,8	8,8	5,2	4,3	4,2	5,6				
A folyó fizetési mérleg egyenlege a GDP százalékában	-0,3					-2,0					-0,6				
Külső finanszírozási képesség a GDP százalékában	1,5					1,4					1,5				
Az államháztartás ESA-egyenlege a GDP százalékában	-2,0					-8,3					-6,7				
GDP-alapon számított külső kereslet (volumenindex)	1,5	-2,4	-14,0	-4,2	-8,0	-7,2	-6,2	12	2,8	4,6	3,3				

Forrás: MNB, KSH, Századvég-számítás

14. ábra Az előrejelzésünk változása az előző negyedévhez képest

	2020			2021		
	2020.	2020.	változás	2020.	2020.	változás
	szeptember	december		szeptember	december	
Bruttó hazai termék (volumenindex)	-5,2	-6,1	-0,9	4,5	4,2	-0,3
A háztartások fogyasztási kiadása (volumenindex)	0,5	-2,8	-3,3	4,1	4,1	0,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (volumenindex)	-4,9	-10,9	-6,0	3,1	4,8	1,7
Kivitel volumenindexe (nemzeti számlák alapján)	-8,6	-8,6	0,0	7,2	6,7	-0,6
Behozatal volumenindexe (nemzeti számlák alapján)	-3,3	-6,4	-3,1	5,4	4,6	-0,7
A külkereskedelmi áruforgalom egyenlege (milliárd euró)	0,2	4,7	4,5	0,6	6,5	5,9
Fogyasztóiár-index (%)	3,7	3,3	0,0	4,1	3,5	0,0
A jegybanki alapkamat az időszak végén (%)	0,60	0,60	0,0	0,6	0,6	0,0
Munkanélküliségi ráta (%)	4,2	4,2	0,0	3,7	3,7	0,0
A bruttó átlagkereset alakulása (%)	9,8	9,8	0,0	5,6	5,6	0,0
A folyó fizetési mérleg egyenlege a GDP százalékában	-4,1	-2,0	2,1	-3,2	-0,6	2,6
Külső finanszírozási képesség a GDP százalékában	-1,9	1,4	3,3	-0,8	1,5	2,3
Az államháztartás egyenlege a GDP százalékában	-7,3	-8,3	-1,0	-3,5	-6,7	-3,2
GDP-alapon számított külső kereslet	-7,1	-7,2	0,0	6,1	3,3	-2,8

Forrás: Századvég-számítás

¹ Készítés dátuma: 2020. december 17.

Jogi nyilatkozat

A jelen kiadvány a Századvég Gazdaságkutató Zrt. szellemi terméke, melyet külső személyek által szolgáltatott adatok alapján tájékoztató jelleggel állított össze partnerei részére. Ennek megfelelően a kiadványban foglalt megállapítások, előrejelzések nem számítanak szakmai vagy egyéb tanácsadásnak, a Századvég Gazdaságkutató Zrt. semmilyen felelősséget nem vállal az azokon alapuló döntések eredményességéért.